

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Roch

SSN Stanisław Stankiewicz

Protokolant Agnieszka Murzynowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **M. D.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w

zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 23 kwietnia 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt VII Ka 490/24

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Opolu

z dnia 19 lutego 2024 r., sygn. akt II K 381/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Opolu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Adam Roch Marek Motuk Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

M. D. został oskarżony o to, że:

2) w okresie od października 2017 r. do stycznia 2018 r., w O., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu takim, aby J. D. udaremnił wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...] /05, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 18 maja 2005 r., zasądzającego od J. D. na rzecz powoda M. M. kwotę 120.000,00 złotych z odsetkami, swoim zachowaniem ułatwił popełnienie czynu zabronionego przez J. D. w ten sposób, iż aby pomóc J. D. w toku prowadzonego przeciwko J. D. pod sygnaturą I KM [...], a następnie Km [...] w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...] /05 postępowania egzekucyjnego w ukryciu i uniemożliwieniu zajęcia wierzytelności przysługujących J. D. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pod firma U. z siedzibą w O. od podmiotów K. sp. z o.o. w O. i P. sp. z o.o., a następnie w postaci środków pieniężnych wypłaconych mu przez te podmioty z tytułu zrealizowanych na ich rzecz usług w łącznej wysokości 184.900,00 złotych, jako Prezes Zarządu K. sp. z o.o. i P. sp. z o.o., regulował zobowiązania kierowanych przez siebie podmiotów gospodarczych wobec U. z siedzibą w O. przelewem na swój rachunek bankowy, zamiast na zajęte lub zagrożone zajęciem rachunki bankowe J. D., w tym:

- w dniu 25 października 2017 r., przelewając z rachunku bankowego K., prowadzonego w B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 80.000,00 złotych,
- w dniu 12 stycznia 2018 r., przelewając z rachunku bankowego P. sp. z o.o., prowadzonego w I. SA nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 23.800,00 złotych,
- w dniu 15 stycznia 2018 r. przelewając z rachunku bankowego K. sp. z o.o., prowadzonego B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze

[...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 81.000,00 złotych które to środki pieniężne na swój rachunek bankowy przyjmował, a następnie umożliwiał J. D. na podstawie udzielonego J. D. pełnomocnictwa do rzeczonoego rachunku bankowego, wypłatę środków pieniężnych z rachunku bankowego o numerze [...], uniemożliwiając tym samym ich zajęcie w toku postępowania egzekucyjnego, czym pomógł w uszczupleniu zaspokojenia wierzyciela J. D. M. M.,

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k.;

1. w grudniu 2018 r., w O., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu takim, aby J. D. udaremnił wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...]/05, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 18 maja 2005 r., zasądzającego od J. D. na rzecz powoda M. M. kwotę 120.000,00 złotych z odsetkami, swoim zachowaniem ułatwił popełnienie czynu zabronionego przez J. D. w ten sposób, iż aby pomóc J. D. w toku prowadzonego przeciwko J. D. pod sygnaturą I KM [...], a następnie Km [...] w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...]/05 postępowania egzekucyjnego w ukryciu i uniemożliwieniu zajęcia wierzytelności przysługujących J. D. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pod firma U. z siedzibą w O. od podmiotu K. sp. z o.o. w O., a następnie w postaci środków pieniężnych wypłaconych mu przez ten podmiot z tytułu zrealizowanych na jego rzecz usług w łącznej wysokości 150.000,00 złotych, jako prezes zarządu K. sp. z o.o. regulował zobowiązania kierowanego przez siebie podmiotu gospodarczego wobec U. z siedzibą w O. przelewem na swój rachunek bankowy zamiast na zajęte lub zagrożone zajęciem rachunki bankowe J. D., w tym:
 - w dniu 12 grudnia 2018 r., przelewając z rachunku bankowego K. sp. z o.o., prowadzonego w B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 75.000,00 złotych,

- w dniu 13 grudnia 2018 r. przelewając z rachunku bankowego K. sp. z o.o., prowadzonego w B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 75.000,00 złotych,

które to środki pieniężne na swój rachunek bankowy przyjmował, a następnie umożliwiał J. D. na podstawie udzielonego J. D. pełnomocnictwa do rzeczonoego rachunku bankowego, wypłatę środków pieniężnych z rachunku bankowego o numerze [...], uniemożliwiając tym samym ich zajęcie w toku postępowania egzekucyjnego, czym pomógł w uszczupleniu zaspokojenia wierzyciela J. D. M. M.,

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k.;

2. w styczniu 2020 r., w O., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu takim, aby J. D. udaremnił wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...] /05, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 18 maja 2005 r., zasądzającego od J. D. na rzecz powoda M. M. kwotę 120.000,00 złotych z odsetkami, swoim zachowaniem ułatwił popełnienie czynu zabronionego przez J. D. w ten sposób, iż aby pomóc J. D. w toku prowadzonego przeciwko J. D. pod sygnaturą I KM [...], a następnie Km [...] w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 kwietnia 2005 r. sygn. akt I C [...] /05 postępowania egzekucyjnego w ukryciu i uniemożliwieniu zajęcia wierzytelności przysługujących J. D. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pod firmą U. z siedzibą w O. od podmiotu K. sp. z o.o. w O., a następnie w postaci środków pieniężnych wypłaconych mu przez ten podmiot z tytułu zrealizowanych na jego rzecz usług w łącznej wysokości 150.000,00 złotych, jako prezes zarządu K. sp. z o.o. regulował zobowiązania kierowanego przez siebie podmiotu gospodarczego wobec U. z siedzibą w O. przelewem na swój rachunek bankowy zamiast na zajęte lub zagrożone zajęciem rachunki bankowe J. D., w tym:
 - w dniu 29 stycznia 2020 r. przelewając z rachunku bankowego K. sp. z o.o., prowadzonego w B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 50.000,00 złotych,

- w dniu 30 stycznia 2020 r. przelewając z rachunku bankowego K. sp. z o.o., prowadzonego w B. SA Oddział w O. nr [...] na swój rachunek bankowy o numerze [...] prowadzony w B. SA Oddział w O. kwotę 100.000,00 złotych,

które to środki pieniężne na swój rachunek bankowy przyjmował, a następnie umożliwiał J. D. na podstawie udzielonego J. D. pełnomocnictwa do rzeczowego rachunku bankowego, wypłatę środków pieniężnych z rachunku bankowego o numerze [...], uniemożliwiając tym samym ich zajęcie w toku postępowania egzekucyjnego, czym pomógł w uszczupleniu zaspokojenia spadkobierców wierzyciela J. D. M. M. tj. A. M. i E. M.

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Opolu wyrokiem z dnia 19 lutego 2024 r.:

V. uznał oskarżonego M. D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt. 2 części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

VI. uznał oskarżonego M. D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt. 3 części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

VII. uznał oskarżonego M. D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w pkt. 4 części wstępnej wyroku, tj. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 19 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k., w miejsce kar jednostkowych wymierzonych oskarżonemu M. D. w pkt. V-VII części wstępnej wyroku, wymierzył mu karę łączną 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IX. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie kary łącznej wymierzonej oskarżonemu M. D. w pkt. VIII części wstępnej wyroku warunkowo zawiesił na okres próby 1 (jednego) roku;

X. na podstawie art. 72 § 1 pkt. 1 k.k. zobowiązał oskarżonego M. D. do informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby w odstępach trzymiesięcznych w formie pisemnej;

XI. na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. D. karę grzywny w wymiarze 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych po 100,- (sto) złotych;

XII. na podstawie art. 633 k.p.k. i art. 627 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt. 3 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych, zasądził od oskarżonych J. D. i M. D. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości, tj. tytułem poniesionych w sprawie wydatków kwoty po 80,00 (osiemdziesiąt) złotych od każdego z oskarżonych oraz tytułem opłaty sądowej kwoty: 2000,00 (dwa tysiące) złotych od oskarżonego J. D. oraz 1500,00 (jeden tysiąc pięćset) złotych od oskarżonego M. D.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości na korzyść M. D. jego obrońca, który w apelacji zarzucił mu:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj.:
 1. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego M. D. polegającą na bezpodstawnym uznaniu, że złożone przez oskarżonego wyjaśnienia, w których wskazał, że nie wiedział o długach ojca oraz toczących się przeciwko jego ojcu postępowaniach egzekucyjnych, potraktować należy jedynie jako emanację przysługującego mu prawa do obrony, mającą na celu uniknięcie lub zmniejszenie odpowiedzialności karnej, której nie można przydać waloru wiarygodności, podczas gdy:
 - z zeznań świadków, pokrzywdzonych, a także dokumentów znajdujących się w aktach spaw komorniczych prowadzonych pod sygn. akt Km [...] oraz Km [...], wynika, że M. D. przed 2021 rokiem nie został powiadomiony o toczących się

względem jego ojca postępowaniach egzekucyjnych, nigdy również nie kontaktował się z wierzycielami swojego ojca,

- pełnomocnictwo do rachunku bankowego należącego do M. D. zostało udzielone w 2007 roku, a zatem na długo przed okolicznościami, które wystąpiły na gruncie niniejszej sprawy, a także w momencie, gdy M. D. miał 22 lata,

- ostatnie czynności egzekucyjne polegające na licytacji lokalu mieszkalnego przy ul. [...] w O. oraz eksmisji lokatorów były prowadzone w 2006 roku, a zatem w momencie, gdy M. D. miał 21 lat,

- J. D. nieprzerwanie od 2001 roku jest właścicielem mieszkania położonego przy ul. [...] w O., posiada majątek oraz prowadzi nieprzerwanie od 2008 roku jednoosobową działalność gospodarczą, z której uzyskuje regularne dochody, a także opłaca należności publicznoprawne, dodatkowo spłacił on umowne hipoteki kaucyjne na nieruchomości KW nr [...],

- Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy zawierające potwierdzenia wykonania przelewów z konta należącego do podmiotów:

K. sp. z o.o.:

1. dnia 25 października 2017 roku na kwotę 80 000 zł tytułem zapłaty za rachunek nr [...] z dnia 30 września 2017 roku,
2. dnia 15 stycznia 2018 roku na kwotę 81 100 zł tytułem zapłaty za rachunek nr [...]1 z dnia 30 grudnia 2017 roku,
3. dnia 12 grudnia 2018 roku na kwotę 75 000 zł tytułem zapłaty za fakturę nr [...]2 z dnia 30 października 2018 roku,
4. dnia 13 grudnia 2018 roku na kwotę 75 000 zł tytułem zapłaty za fakturę nr [...]2 z dnia 30 października 2018 roku,
5. dnia 29 stycznia 2020 roku na kwotę 50 000 zł tytułem zapłaty za fakturę nr [...]3 z dnia 30 listopada 2019 roku,
6. dnia 30 listopada 2019 roku oraz fakturę nr 2/2019 z dnia 31 grudnia 2019 roku.
7. dnia 12 stycznia 2018 roku na kwotę 23 800 zł tytułem zapłaty za rachunek nr [...]4 z dnia 30 grudnia 2017 roku,

tytułem rachunków oraz faktur wystawionych przez J. D. na rzecz ww. podmiotów, na konto należące do M. D. dowodzą jedynie faktu, że wykonano

przelewy za wykonane przez J. D. na rzecz ww. spółek na podstawie zgodnych z przepisami prawa dokumentów księgowych,

- faktury wystawione przez J. D. w latach 2017 - 2020 na rzecz podmiotów K. sp. z o.o. oraz P. sp. z o.o. zostały wystawione tytułem rzeczywiście wykonanych usług, co nie zostało zaprzeczone, a ich treść nie została zakwestionowana zarówno przez organy ścigania, jak i organy skarbowe,
- posiadanie przez M. D. wyższego wykształcenia, dowodzi jedynie, że M. D. posiada wyższe wykształcenie,
- prowadzenie przez M. D. jednoosobowej działalności gospodarczej, a także pełnienia przez M. D. funkcji prezesa zarządu spółek K. sp. z o.o. oraz P. sp. z o.o., dowodzi wyłącznie, że M. D. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą oraz jest prezesem reprezentującym dwie spółki,
- M. D. z uwagi m.in. na bierną postawę wierzycieli w postępowaniach egzekucyjnych, (niezłożenie przez wierzycieli stosownych wniosków o wyjawienie majątku, a także wniosków o zajęcie wierzytelności J. D.) prowadzonych w oparciu o tytuły wykonawcze wydane p-ko J. D. nie miał jakiegokolwiek wiedzy o trudnej sytuacji ekonomicznej J. D. - prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą od 2008 roku, w szczególności nie wiedział i nie miał żadnego obowiązku wiedzieć o toczących się przeciwko niemu postępowaniach egzekucyjnych oraz zajęciu rachunków bankowych, co jednoznacznie wynika z materiału dowodowego zebranego w toku postępowania, w szczególności akt spaw komorniczych prowadzonych pod sygn. akt Km [...] oraz Km [...], zeznań E. C. oraz B. C. (komorników sądowych), a także pokrzywdzonych,
- do spółek kierowanych przez M. D. zawiadomienia o zajęciu wierzytelności pieniężnych należnych J. D. wpłynęły dopiero 23 sierpnia 2021 roku, co wynika jednoznacznie z materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy.
- z M. D. nie kontaktowali się wierzyciele jego ojca, ani komornicy sądowi, co potwierdzili w toku zeznań w toku niniejszej sprawy,

zatem z ww. dowodów uznanych przez Sąd I instancji za wiarygodne oraz rzetelne nie wynika, jakoby M. D. wiedział lub mógł przewidywać, że względem jego ojca toczą się jakiekolwiek postępowania egzekucyjne,

w konsekwencji obrazy ww. przepisów postępowania, zarzucam Sądowi 1 instancji dopuszczenie się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd I instancji w pkt V, VI i VII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, iż oskarżony M. D. dopuścił się zarzuconych mu w akcie oskarżenia czynów, działając z zamiarem ewentualnym ich popełnienia, wywodząc zamiar ewentualny oskarżonego M. D. polegający na tym, że oskarżony godził się na pokrzywdzenie wierzycieli swojego ojca J. D. wyłącznie z faktu:

1. posiadania przez M. D. wyższego wykształcenia, podczas gdy ten fakt dowodzi jedynie, że M. D. posiada wyższe wykształcenie,
2. prowadzenia przez M. D. jednoosobowej działalności gospodarczej, a także pełnienia przez M. D. funkcji prezesa zarządu spółek K. sp. z o.o. oraz P. sp. z o.o., podczas gdy z tego faktu wynika wyłącznie to, że M. D. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą oraz prezesem reprezentującym dwie spółki,
3. regulowania zobowiązań kierowanych przez siebie podmiotów wobec J. D. tytułem rachunków oraz faktur dokumentujących rzeczywiście wykonane przez J. D. usługi na rzecz spółek K. sp. z o.o. oraz P. sp. z o.o. przelewem na swój rachunek bankowy, do którego od 2007 roku pełnomocnictwo posiadał J. D., a następnie umożliwienia J. D. wypłaty środków pieniężnych na podstawie pełnomocnictwa, podczas gdy ww. fakt nie dowodził nic więcej, niż to że dokonano przelewu środków pieniężnych tytułem rachunków oraz faktur dokumentujących rzeczywiście wykonane usługi,

a zatem tak jak Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku - materiał dowodowy zebrany w toku postępowania karnego nie pozwolił na kategorięczne stwierdzenie, że M. D. wiedział o trudnej sytuacji finansowej ojca, toczącym się przeciwko niemu postępowaniu egzekucyjnym oraz zajęciu jego rachunków bankowych, zatem w niniejszej sprawie w rzeczywistości nie został udowodniony zamiar pomocnictwa oskarżonego M. D. do popełnienia konkretnych przestępstw stypizowanych w art. 300 § 2 KK, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego skazania M. D. za czyny z art. 18 § 3 k.k. w

zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k., zamiast uniewinnienia oskarżonego przez Sąd.

4. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. - polegające na pominięciu przy dokonywaniu ustaleń faktycznych istotnych okoliczności wynikających z uznanych za wiarygodne zeznań świadków E. C. oraz B. C. (komorników sądowych), zeznań pokrzywdzonych, pisma Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w O. z dnia 9 grudnia 2021 roku, a także akt spraw komorniczych prowadzonych pod sygn. akt Km [...] oraz Km [...], z których jednoznacznie wynikało, że oskarżony nie posiadał jakiegokolwiek wiedzy o toczących się przeciwko ojcu postępowaniach egzekucyjnych, a także pism S. S.A. z dnia 6 i 22 grudnia 2022 roku, 12 kwietnia oraz 4 maja 2023 roku - przedłożonych przez ww. bank w wykonaniu zobowiązania Sądu I instancji, z których jednoznacznie wynikało, że J. D. spłacił w całości hipotekę umowną kaucyjną ciążącą na należącej do niego nieruchomości KW nr [...], zatem jego wierzyciele mogli się zaspokoić z ww. nieruchomości w całości i tym samym dokonanie tych ustaleń jedynie o część materiału dowodowego świadczącą na niekorzyść oskarżonego, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, który miał wpływ na jego treść, polegającym na nieprawidłowym przyjęciu przez Sąd 1 instancji w pkt V, VI i VII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, iż oskarżony M. D. dopuścił się zarzuconych mu w akcie oskarżenia czynów, działając z zamiarem ewentualnym ich popełnienia, a w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego skazania M. D. za czyny z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k., zamiast uniewinnienia oskarżonego przez Sąd.

Jedynie w przypadku niepodzielenia przez Sąd powyższych zarzutów podstawowych jako zarzut ewentualny, zarzucił naruszenie:

5. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy w sprawie wystąpiły wątpliwości, których nie usunięto w postępowaniu dowodowym, gdyż materiał dowodowy nie pozwolił na kategoryczne stwierdzenie, że M. D. wiedział o trudnej sytuacji ojca, toczącym się przeciwko niemu postępowaniu egzekucyjnym i zajęciu jego rachunków bankowych, przy czym wątpliwości te miał sam Sąd I instancji, czemu dał jednoznaczny wyraz w wydanym uzasadnieniu: „jakkolwiek

materiał dowodowy nie pozwolił na kateryczne stwierdzenie, że M. D. wiedział o trudnej sytuacji finansowej ojca, toczącym się przeciwko niemu postępowaniu egzekucyjnym i zajęciu jego rachunków bankowych", zatem w przedmiotowej sprawie Sąd 1 instancji nie dysponował spójnymi, jednoznacznymi i stanowczymi dowodami umożliwiającymi przypisanie oskarżonemu zarzucanych mu czynów, a mimo to przyjął, że oskarżony opisanym zachowaniem wyczerpał ustawowe znamiona zarzucanych mu czynów.

W oparciu o przytoczone wyżej zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego M. D. od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z dnia 3 września 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok wobec M. D. w ten sposób, że uniewinnił tegoż oskarżonego od zarzutów popełnienia czynów opisanych w punktach 2, 3, 4 części wstępnej, to jest przestępstw z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa.

Od wyroku tego kasację wywiódł Prokurator Okręgowy w Opolu w części dotyczącej przestępstw od popełnienia których oskarżony został uniewinniony oraz zarzucił mu:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., polegające na pominięciu i odstąpieniu od oceny istotnych dowodów w postaci zeznań komornika E. C., zeznań komornika B. C. oraz materiałów z postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników E. C. i B. C. przeciwko dłużnikowi J. D. oraz poprzez wybiórczą, dowolną i sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego pod postacią historii rachunku bankowego prowadzonego przez B. SA Oddział w O. na rzecz M. D. o numerze [...], historii rachunku bankowego prowadzonego przez B. SA Oddział w O. na rzecz K. sp. z o.o. z/s w O. o numerze [...] oraz historii rachunku bankowego prowadzonego przez I. S.A. na rzecz P. sp. z o.o. z/s w O. o numerze [...] w kontekście przepływów finansowych pomiędzy wskazanymi rachunkami bankowymi oraz wypłaty środków pieniężnych z rachunku bankowego o numerze [...], skutkujących przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, poprzez

oparcie orzeczenia o wyselekcjonowany, a nie kompletny materiał dowodowy, co w konsekwencji prowadziło do uznania, że oskarżony M. D. swoim zachowaniem nie działał w zamiarze bezpośrednim ani ewentualnym pomocnictwa J. D. w popełnieniu przestępstw kwalifikowanych z art. 300 § 2 k.k.;

2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 424 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niepodanie jakie fakty zostały przez Sąd Okręgowy Wydział VII Karny Odwoławczy w Opolu uznane za udowodnione, na jakich oparto się dowodach i dlaczego nie uznano dowodów przeciwnych, pomimo wydania w postępowaniu odwoławczym orzeczenia reformatoryjnego, odmiennego co do istoty sprawy;
3. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 300 § 2 k.k. poprzez wyrażenie przez Sąd Okręgowy Wydział VII Karny Odwoławczy w Opolu, przy wyjaśnianiu podstawy prawnej wyroku, błędnego poglądu prawnego, wedle którego pomocnictwo do czynności sprawcy podejmowanych wbrew przepisom podatkowym nie stanowi czynu przestępczego, podczas, gdy nie jest kwestionowane zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie, że odpowiedzialność na gruncie art. 300 § 2 k.k. ponosi również dłużnik, który zmierza do udaremnienia egzekucji zobowiązań podatkowych.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Opolu w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie temuż Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na uwzględnienie zasługują zarzuty podniesione przez prokuratora w pkt 1 i 2 kasacji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest konsekwentnie jednolity pogląd, iż powtórne dokonanie oceny zachowania oskarżonego i stwierdzenie, że nie dopuścił się on przestępstwa, nakłada na sąd II instancji obowiązek przeprowadzenia analizy wszystkich, a nie tylko niektórych źródeł dowodowych, czego efektem powinno być także rzetelne wyjaśnienie powodów wydania rozstrzygnięcia uniewinniającego oraz podanie przyczyn, dla których pierwotnie wydane przez sąd I instancji rozstrzygnięcie (przypisujące winę) jest wadliwe (wyrok SN z dnia

24.01.2024 r., I KK 378/23, LEX nr 3659186). W sytuacji, w której w postępowaniu odwoławczym dochodzi do wydania orzeczenia reformatoryjnego i zmiany orzeczenia sądu orzekającego *in merito*, partia motywacyjna rozstrzygnięcia winna hołdować wymogom przewidzianym przez Kodeks postępowania karnego nie dla orzeczenia organu odwoławczego (art. 457 § 3 k.p.k.), lecz standardom które ustawa przewiduje dla uzasadnienia sądu pierwszej instancji, także w aspekcie zmodyfikowanego przez sąd odwoławczy rozstrzygnięcia co do kar (kary) bądź zastosowanych środków karnych (wyrok SN z dnia 27.03.2023 r., V KK 668/21, LEX nr 3512786). Orzekając reformatoryjnie sąd odwoławczy wchodzi niejako w rolę sądu I instancji, sporządzając pisemne uzasadnienie, powinien to uczynić w sposób, który nie tylko uwzględnia obowiązki wynikające z art. 457 § 3 k.p.k., ale realizuje również wymagania nakreślone w art. 424 § 1 i 2 k.p.k. Oczywistym jest więc, że sąd ten powinien poddać analizie i ocenie cały materiał dowodowy zgromadzony w toku dotychczasowego postępowania, przedstawić własne ustalenia, które doprowadziły go do przekonania o konieczności odmiennego rozstrzygnięcia i wykazać, że stanowisko wyrażone w wyroku sądu pierwszej instancji było wadliwe oraz zaprezentować argumentację uzasadniającą taki wniosek (wyrok SN z dnia 4.03.2025 r., V KK 281/24, LEX nr 38390590).

Obowiązujących w praktyce orzeczniczej standardów nie dochował sąd odwoławczy wydając w niniejszej sprawie wyrok reformatoryjny, mocą którego oskarżony został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu przestępstw, za które został skazany wyrokiem sądu I instancji.

Zgodzić się należy z prezentowaną przez prokuratora tezą, iż uzasadnienie wyroku sądu *ad quem* nie zawiera wskazania, jakie fakty zostały przez tenże sąd uznane za udowodnione, na jakich sąd oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd odwoławczy, jak wnioskować można z uzasadnienia wyroku, oparł się wyłącznie na wyjaśnieniach oskarżonego M. D. Dowód ten nie został jednak poddany wnikliwej ocenie z uwzględnieniem pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie. Ocena tegoż istotnego dowodu sprowadziła się do arbitralnego potwierdzenia argumentu podniesionego w apelacji przez obrońcę, iż sąd *a quo* „naruszył zasadę swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie jej w sposób dowolny”. Brak jest w uzasadnieniu wyroku jakiegokolwiek argumentacji

wskazującej konkretne powody, dla których ocena tegoż dowodu przez sąd I instancji uznana została za dowolną i w konsekwencji błędną. Poza oceną sądu *ad quem* pozostały także inne dowody zgromadzone w sprawie, które winny być przeprowadzone zgodnie z rygorami wynikającymi z treści art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. Rację ma skarżący, iż całkowicie pominięte i w konsekwencji pozostawione poza oceną sądu odwoławczego zostały istotne dowody w postaci zeznań komornika E. C., zeznań komornika B. C. oraz materiały z postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników E. C. i B. C. przeciwko dłużnikowi J. D. Sąd odwoławczy, jak wynika z uzasadnienia wyroku, nie dokonał oceny dowodów w postaci historii rachunku bankowego prowadzonego przez B. SA Oddział w O. na rzecz M. D. o numerze [...], historii rachunku bankowego prowadzonego przez B. SA Oddział w O. na rzecz K. z/s w O. o numerze [...] oraz historii rachunku bankowego prowadzonego przez I. S.A. na rzecz P. sp. z o.o. z/s w O. o numerze [...] w kontekście przepływów finansowych pomiędzy wskazanymi rachunkami bankowymi oraz wypłaty środków pieniężnych z rachunku bankowego o numerze [...].

Dowody powyższe miały niewątpliwie znaczenie przy ocenie wiarygodności wyjaśnień oskarżonego M. D. w zakresie jego stanu świadomości odnośnie do posiadania przez jego ojca J. D. zadłużenia. W szczególności poza uwagą i oceną sądu pozostał m.in. fakt prowadzenia przeciwko J. D. licznych postępowań egzekucyjnych, przy czym w toku jednego z nich doszło najpierw do zajęcia nieruchomości dłużnika J. D. przy ulicy [...], a następnie do jej zlicytowania na poczet zadłużenia. Sąd *ad quem* powinien zatem skonfrontować te dowody z wyjaśnieniami oskarżonego M. D. i z uwzględnieniem reguł wykładni wskazanych przez ustawodawcę w art. 7 k.p.k. czynić ustalenia w kwestii świadomości oskarżonego.

Sąd *ad quem*, jak trafnie podnosi skarżący, nie poddał wnikliwej analizie i ocenie dowodów w postaci transferów gotówkowych z rachunków bankowych K. sp. z o.o. z/s w O. oraz P. sp. z o.o. z/s w O. na prywatny rachunek bankowy M. D.

Wyjaśnienia oskarżonego winny być ocenione w kontekście wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, czego nie uczynił sąd drugiej instancji. Dopiero tak przeprowadzona w sposób kompleksowy ocena całości materiału dowodowego może być podstawą do ewentualnego poczynienia przez sąd odwoławczy własnych ustaleń faktycznych.

W tym stanie rzeczy za zasadny uznać należy zarzut prokuratora, iż sąd *ad quem* wydał zaskarżony wyrok reformatoryjny z rażącą obrazą prawa procesowego, a to art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. która miała przy tym istotny wpływ na jego treść. Dlatego też konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Wobec stwierdzonych istotnych uchybień o charakterze procesowym w zakresie oceny odwołów, przedwczesne jest rozpoznanie zarzutu obrazy prawa materialnego, który po ponownym rozpoznaniu sprawy może okazać się bezprzedmiotowym.

Rozpoznając ponownie sprawę, nie przesądzając oczywiście ostatecznego jego efektu, sąd odwoławczy, mając na uwadze wskazania Sądu Najwyższego (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.), przeprowadzi kontrolę odwoławczą, rzetelnie analizując także zarzuty i argumentację przywołaną w kasacji wywiedzionej przez prokuratora. Zgromadzone dowody winien ocenić kompleksowo z uwzględnieniem art. 410 k.p.k. i zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 7 k.p.k. Dopiero tak przeprowadzona ocena materiału dowodowego może być ewentualnie podstawą odmiennych ustaleń faktycznych niż te, które zostały poczynione przez sąd I instancji. W przypadku dokonania odmiennej oceny dowodów, winna ona być należycie uargumentowana w uzasadnieniu wyroku, jak również dokonane na ich podstawie ustalenia faktyczne, zgodnie z wymogami określonymi w art. 424 k.p.k.

Adam Roch Marek Motuk Stanisław Stankiewicz

[PŁ]

[r.g.]